

POLSKIE BADANIA GEOBOTANICZNE
POZA GRANICAMI KRAJU

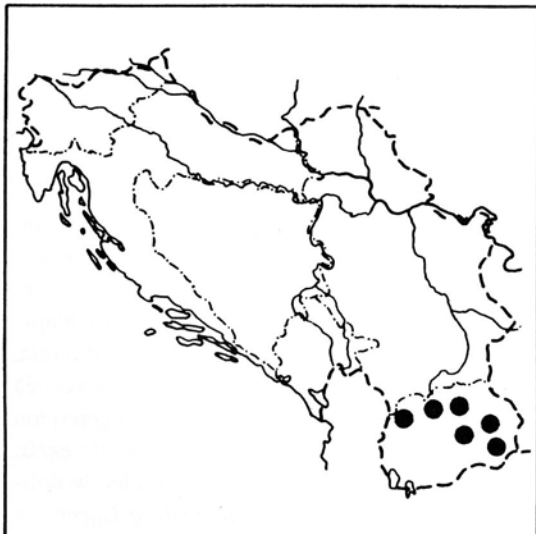
Materiały 36 Seminarium Geobotanicznego,
Warszawa, 15–16.03.1991

Redakcja: J. B. Faliński & Z. Mirek

POLISH GEOBOTANICAL INVESTIGATIONS
ABROAD

Materials of the 36th Geobotanical Seminar,
Warsaw, 15–16 March 1991

Edited by: J. B. Faliński & Z. Mirek

ZBIOROWISKA SEGETALNE UPRAW ZBOŻOWYCH MACEDONII

The segetal communities of cereal crops of Macedonia

Maria ZAJĄC, Adam ZAJĄC, Rade DRENKOVSKI

Summary. More than hundred phytosociological records made in the cereal crops of Macedonia during May/June 1990 and June 1991 were the base for distinguishing five communities of segetal weeds. There are quoted from common to rare: *Turgenia latifolia*–*Adonis flammeus* Tx. 1950, *Anthemis austriaca*–*Consolida orientalis* Slavnić 1944, *Xanthium strumarium*–*Descurainia sophia* ass. nova and *Vaccaria*–*Vicia lutea* Oberd. 1954. They indicate characteristic geographic dependence. The first community is connected with grey brown soils and terra rossa, and occurs at the hills surrounding the Vardar river. The second one occurs on the bottom of valley on the alluvial soils. The third is limited to the Ovče Pole plateau. The fourth occur in the south-eastern part of Macedonia. While the first three communities occur in the oak-forest zone *Quercetum frainetto-cerris*, the last one was found in the mediterranean zone of *Ostryo-Carpinion orientalis*.

Key words: segetal communities, Macedonia, weeds of cereal crops

Dr Maria Zajęc, Prof. dr hab. Adam Zajęc, Zakład Taksonomii Roślin i Fitogeografii, Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński, ul. Lubicz 46, 31–512 Kraków

Dr Rade Drenkowski, Biološki Institut, Uniwersytet im. Cyryla i Metodego, Skopje, Macedonia

Opracowanie dotyczy zbiorowisk segetalnych w uprawach zbożowych w Macedonii. Z tego regionu południowej Europy brakuje w literaturze danych. W zasadzie całe dotychczasowe piśmiennictwo cytują Horvat, Glavač, Ellenberg (*Vegetation Südosteuropas*, 1974).

Zdjęcia fitosocjologiczne wykonaliśmy na przełomie maja i czerwca 1990 r. i w czerwcu 1991 r. W terenie pracowaliśmy 24 dni podczas czterotygodniowego w sumie pobytu. Wykonaliśmy ponad 100 zdjęć w całej prawie Macedonii z wyjątkiem skrajnie wschodniej jej części nad granicą z Bułgarią.

Prawie cała Macedonia leży w Prowincji Illiryjskiej Obszaru Eurosyberyjskiego, Podpaństwa Holarktycznego. Tylko jej południowo-wschodni kraniec w dolinie Vardaru należy do Podpaństwa Śródziemnomorskiego. Na mapie roślinności zamieszczonej w dziele Horvata, Glavača i Ellenberga (patrz wyżej) Macedonia znajduje się w strefie lasów dębowych *Quercion frainetto*, podstrefie *Quercetum frainetto-ceris*, tylko jej południowo-wschodni kraniec w dolinie Vardaru leży w strefie *Ostryo-Carpinion orientalis*.

Osią naszych badań w terenie była dolina Vardaru, głównej rzeki Macedonii. Z terenu Macedonii wyróżniliśmy pięć zbiorowisk chwastów zbożowych. Najrzadsze w naszych materiałach jest zbiorowisko *Vaccaria-Vicia lutea*. Znalazło się ono w najdalej na południowy wschód wysuniętym punkcie naszych badań, na granicy śródziemnomorskiej już strefy *Ostryo-Carpinion orientalis*. Wykonaliśmy tu tylko trzy zdjęcia. W dolinie Vardaru, po opuszczeniu przełomowej części doliny, w okolicach miej-

scowości Titov Veles, znaleźliśmy wzdłuż rzeki płaty zbiorowiska *Xanthium strumarium-Descurainia sophia*. Na niewielkim płaskowyżu zwanym Owcze Pole, położonym na południowy-wschód od Skopje między miastami Sztip i Kumanowo występuje zbiorowisko *Anthemis austriaca-Consolida orientalis*. Najprawdopodobniej zbiorowisko to w Macedonii ograniczone jest tylko do tego terenu, gdyż *Consolida orientalis* występuje tylko tam. Niewątpliwie najpowszejszym w północnej i środkowej Macedonii jest zbiorowisko *Turgenia latifolia-Adonis flammeus*, występujące na glebach cynamonowych i terra rossa. W tym też zbiorowisku wykonaliśmy największą liczbę zdjęć. Dla tego tylko zbiorowiska będą wyróżnione jednostki niższe.

Z terenu południowej Macedonii zostało opisane przez Oberdorfera (*Vegetatio* 4, 1953/54) jeszcze jedno zbiorowisko *Milium vernum-Vicia narbonensis*. Było ono opisane z okolic Bitoli i z doliny Czarnej Rzeki (trzy zdjęcia w opracowaniu Oberdorfera). W tym zbiorowisku wykonał również 23 zdjęcia R. Lozanovski (*Annuaire de la Faculté d'Agriculture et de Sylviculture de l'Université de Skopje, Yougoslavie, Agriculture* 15. 1961/62). W zbiorowisku tym w 1991 roku wykonaliśmy ponad 20 zdjęć. Z obszaru północnej, śródziemnomorskiej Grecji podaje Oberdorfer (patrz wyżej) zbiorowisko *Heliotropo-Chryzophoretum* należące do utworzonego przez Braun-Blanqueta związku *Diplotaxidion*. Zbiorowisko to prawdopodobnie występuje także w Macedonii.

Instytucje współorganizujące badania:
Instytut Biologii, Uniwersytet w Skopje, Macedonia;
Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków